

Lo og Halvfjerststyvende Møde.

Onsdagen den 23de Februar 1881, Kl. 1.

Sekretæren, Hummeluhr, oplæste Protokollen for forrige Møde; denne blev derefter understreven.

Den første Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Bemyndigelse for Regjeringen til at meddele Koncession paa tvende Jernbaneanlæg til Udvidelse af Gribstovbanen.

(Lovforslaget findes i Tillæg A. Sp. 4127 — 28).

Lovforslaget fattedes under Forhandling.

Ordføreren for Forslagsstillerne (H. Loh): Som Supplement til de Bemærkninger, jeg tillod mig at fremkomme med, da Lovforslaget blev indbragt her i Thinget, skal jeg paa Forslagsstillerens Begne tillade mig med et Par Ord at berøre Gribstovbanens Historie. Det vil nemlig erindres, at Gribstovbanen er bleven til ved Medvirkning fra Statskassens Side men ikke paa sædvanlig Maade, saaledes at det har været Formålet herved at udvide de almindelige Samferdselsmidler, eller at give et Tilskud til den paagjældende Egn for at sætte den istand til at faae en Jernbaneforbindelse, men Meningen var, at Finansministeren paa Statskassens Begne som Domaneieier, om jeg saa maa sige Staten som Privatmand, indtraadte i et Konsortium med private Folk for at skaffe en Jernbaneforbindelse tilveie, der kunde sikkre en heldig Afsetning af Statskassens Produkter og forsøge dette Aktivs Værdi. At det forholder sig saaledes, vil Enhver vide, som erindrer den hele Sag. Det var Finansministeriet, som dengang maatte meget ivrig ønske at faae Esrom Kanal nedlagt og faae denne Jernbaneforbindelse istand, og Statskassen havde desuden en Fordring paa det sjællandske Jernbaneselskab, som det sjællandske Jernbaneselskab isøvrigt ikke anerkjendte Berettigelsen af, men som Staten gjerne vilde have opfyldt saaledes, at det sjællandske Jernbaneselskab ogsaa deltog i dette Anlæg. At Finansministerens Stilling til denne Sag dengang var saaledes, fremgaar ogsaa af Udtrykkene i Motiverne til Lovforslaget om Bemyndigelse for Regjeringen til at meddele Koncession til forskellige Jernbaneanlæg paa Sjælland og Falster, idet det der hedder: „og Finansministeriet har derefter opfordret nogle private

Udvalg, der have dannet sig i Helsingør og Græsted, til af al Magt at fremme Tegningen af den Del af Anlægskapitalen, der vil være at tilveiebringe af de Private“. Det forekommer mig tydelig at fremgaa deraf, at Finansministeren stod ganske som Privatmand, der havde sin Eiendoms Interesse at varetage. Loven af 23de Mai 1873 tillod Regjeringen at give indtil 125,000 Rb. eller 250,000 Kr. til dette Anlæg. Anlægget er senere blevet fuldstændt, og Resultatet er det, at Statskassen kun har givet c. 195,000 Kr. ikke, som der staar i det Foredrag, jeg holdt ved Lovforslagets Indbringelse, c. 193,000 Kr., men mellem 194 og 195,000 Kr., det nævnte Tal findes i Bemærkningerne til de fremlagte Tillægsbevillingsforslag. Ved at dette Anlæg er blevet realiseret, opnaaede Statskassen at kunne nedlægge Esrom Kanal, og det fremgaar af Motiverne til det Lovforslag, der omhandlede denne Sag, at der derved blev sparet for Statskassen aarlig et Beløb af 3,370 Kr. 66 Ore. Det er altsaa den første Fordel, Statskassen har opnaaet ved at faae dette Anlæg i Gang. Den aarlig sparede Udgift svarer jo til en Rente af en Kapital af ca. 85,000 Kr., og det forekommer mig saaledes, at man maa kunne sige, at Staten paa denne Konto paa Forhaand har faaet Vederlag for dette Beløb. Med Hensyn til de øvrige Summer, der paatænkes udrede til dette Anlæg, og som dengang antoges at ville blive betydelig større, end de i Virkeligheden ere blevene, siger det daværende Udvalg, som behandlede det Lovforslag, som senere blev til Loven af 23de Mai 1873: „Udvalget har imidlertid ikke kunnet anse det for tvivlsomt, at jo den forsøgte Indtægt, som Statens af denne Bane berørte Stove vilde afstaa som Følge af den lettere Afsetning fuldelig vilde opveie det Rentetab, som vistnok maa forventes paa den Kapital, hvormed Statskassen direkte skulde deltage i Anlægget.“ Og derefter hedder det længere hen: „Efter hvad der foreligger, kan det vistnok antages, at Statskassen — navnlig efterat nu Esrom Kanal er vedtaget at skulle nedlægges —, alene i Besparelse af Transportomkostninger vil indvinde Renten af sit omtalte Tilskud; men ved Siden heraf maa tages i Betragtning den forsøgte Værdi, som Statens Eiendom, navnlig de i Stovene værende Tørvemoser, ville vinde ved den lettere Afsetning.“ Man ser altsaa, at alle Paagjældende dengang ere gaaede ud fra, at Staten, selv om den ikke fik nogen Rente af sin Kapital, dog indirekte vilde have Fordel af dette Anlæg. Naar dertil lægges det, som jeg nævnte om Fordelen ved Nedlæggelse af Esrom Kanal, og at Summen er bleven betydelig mindre end paaregnet, tror jeg, at jeg tør gaa ud fra, at det er rigtigt, naar jeg paastaar, at Staten ikke hidtil ved at deltage i dette Anlæg har givet noget Tilskud til den paagjældende Egn. Nu veed jeg vel, at senere